WIKIPEDIA

Llingua exipciana tardiega

La **llingua exipcia tardida**, **exipciu tardíu** o **neoegipcio** ye la fase de les llingües exipcies que foi escrita dende la dómina del Imperiu Nuevu a alredor del 1350 a. C. nel Periodu de Amarna. Los testos escritos íntegramente n'exipciu tardíu daten del periodu ramésida y darréu. L'exipciu tardíu asocedió, pero nun sustituyó totalmente, al exipciu mediu como llingua lliteraria.

Exipciu tardíu, neoegipcio ***mət rmen kəla mio***	
Faláu en	Exiptu (†)
Zona	Norte d'África
Falantes	Llingua muerta
Llingua muerta	s. XIV a.C - VI e.C.
Familia	Afro-Asiática Nor-eritraica Exipcia **Exipciu tardíu**
Alfabetu	xeroglífica y hierática
Estatus oficial	
Oficial en	*Nengún país*
Reguláu por	*Nun ta reguláu*
Códigos	
ISO 639-1	*nengún*

Conteníu

Lliteratura n'exipciu tardíu

Diferencies ente exipciu mediu y tardíu

Evolución mientres el primer mileniu antes de Cristu

Referencies

- Bibliografía
- Gramátiques del exipciu tardíu
- Enllaces esternos

Ver tamién

Lliteratura n'exipciu tardíu

L'exipciu tardíu ta representáu por un gran cuerpu de lliteratura relixosa y secular, qu'inclúi exemplos como la *Historia de Unamón*, los poemes d'amor de los papiros Chester Beatty I o les *Enseñances de Ani*. Les *sebayts* o "enseñances" convertir nun xéneru lliterariu popular mientres l'Imperiu Nuevu, en forma de conseyos sobre'l comportamientu apropiáu en cada circunstancia. Foi tamién la llingua de l'alministración ramésida.[1][2]

Diferencies ente exipciu mediu y tardíu

L'exipciu tardíu nun ye dafechu distintu al exipciu mediu, una y bones munchos de los "clasicismos" apaecen en documentos históricos y lliterarios nesta fase.[3] Sicasí, la diferencia ente l'exipciu mediu y el tardíu ye mayor que la qu'esiste ente l'exipciu mediu y l'antiguu:

- De ser una llingua sintética pasó a ser analítica.[4] La so rellación foi descrita como similar a la esistente ente'l llatín y l'italianu.[5]
- L'exipciu tardíu escritu tuvo, aparentemente, meyor representación que l'exipciu mediu de la llingua falada nel Imperiu Nuevu y más allá. Les consonantes débiles *3, w, j* según la terminación femenina *.t* fueron cayendo cada vez más, aparentemente porque dexaron de ser pronunciaes.

- Los pronomes demostrativos p3 (masc.), t3 (fem.), and n3 (pl.) fueron utilizaos como artículos definíos.
- L'antigua forma sḏm.n=f (escuchó) del verbu foi sustituyíu por sḏm=f, que tenía tanto aspeutos prospectivos (va escuchar) como perfectivos (escuchó). El tiempu pasáu tamién se formaba col verbu auxiliar jr (faer), como en jr=f saHa=f (acusólu).
- Los axetivos como atributos de nomes son de cutiu sustituyíos polos nomes.

Evolución mientres el primer mileniu antes de Cristu

La ortografía de los xeroglíficos produció una enorme espansión nel so inventariu grafémico ente los periodos Dinásticu Tardíu y Ptolemaicu.

L'exipciu mediu tuvo una renacencia dempués del Tercer Periodu Entemediu, cuando foi utilizáu de cutiu en testos xeroglíficos y hieráticos en llugar del exipciu tardíu.

Referencies

1. Loprieno, *"ob. cit."*, p.7.
2. Meyers, *"ob. cit."*, p. 209.
3. Haspelmath, *ob. cit.*, p. 1743.
4. Bard, *ob. cit.*, p. 275.
5. Christidēs et al. *ob. cit.*, p. 811.

Bibliografía

- Kathryn A. Bard, *Encyclopedia of the Archaeology of Ancient Egypt*, Routledge. 1999, ISBN 0-415-18589-0.
- Martin Haspelmath, *Language Typology and Language Universals: An International Handbook*, Walter de Gruyter. 2001, ISBN 3-11-017154-6.
- Antonio Loprieno, *Ancient Egyptian: A Linguistic Introduction*, Cambridge University Press. 1995, ISBN 0-521-44849-2.
- Anastasios-Phoivos Christidēs, Maria Arapopoulou, Maria Chritē, *A History of Ancient Greek: From the Beginnings to Late Antiquity*, Cambridge University Press. 2007, ISBN 0-521-83307-8.
- Eric M. Meyers, *The Oxford Encyclopedia of Archaeology in the Near East*. 1997.

Gramátiques del exipciu tardíu

- J. Cerny, S. Israelit-Groll, C. Eyre, *A Llati Egyptian Grammar*, 4ª edición actualizada. Biblical Institute, Roma, 1984.
- Paul J. Frandsen. *An outline of the Late Egyptian Verbal System*, Copenhague. 1974.

Enllaces esternos

- Late Egyptian FlashCards. (https://web.archive.org/web/20121025151100/http://webperso.iut.univ-paris8.fr/~rosmord/Qenherkhepeshef/intro1.html) Consultáu'l 29 de xunu de 2012.

Ver tamién

- Llingües exipcies

Control d'autoridaes	Proyeutos Wikimedia · Datos: Q1852329